

Archivaris: 'Nu kun je ook de gewone mensen vinden'

bron onthult of je voorouders in de zeventiende eeuw in Steenwijkerland verbleven

Een mooie troef van het gemeentearchief in [Steenwijkerland](#): een periode van ruim tachtig jaar (1645-1720) uit de vroegmoderne tijd is met nieuwe archiefstukken ontsloten. Dankzij vrijwilligerswerk zijn namenlijsten van de Grote Kerk uit Steenwijk voor iedereen digitaal toegankelijk.

Uit de krant van 18 augustus 2021



Gemeentearchivaris Roel Lenssen met de archiefstukken.

Bram Benthem

Steenwijk

Het gaat om ruim vierduizend personen die in de bewuste periode 'lidmaat' waren van de Grote Kerk. Gemeentearchivaris Roel Lenssen legt uit dat 'lidmaat' betekent dat deze mensen bij de kerk waren aangesloten.

Bij die namen stuit je soms op een verrassing, zegt Lensen. „Sinds de invoering van de burgerlijke stand in 1811 is registratie van dit soort informatie gereguleerd. Het leuke van dit oudere lidmatenregister is dat er nog wel eens gewisseld werd tussen wie de mensen inschreef. Er waren geen van tevoren vastgestelde formulieren. Daardoor kom je soms onverwacht extra info tegen: een echtgenote, iemands beroep.”

Dat beeld herkent historicus Peter Beukema, die onder meer onderzoek deed naar een verzetsdominee uit Hasselt en ook zijn eigen familiegeschiedenis onder de loep nam. „Bij dit soort bronnen hangt de informatie sterk af van wie er voor verantwoordelijk was: was dat iemand met een hang naar volledigheid, iemand die de schrijfkunst echt machtig was, had hij oog voor verbanden? Je ziet dat naarmate de tijd vordert de systematiek toeneemt.”

'Monsterrollen'

De registers zijn een waardevolle toevoeging voor beschikbare historische informatie in Steenwijk. Lensen legt uit dat het archief al langer de beschikking heeft over 'monsterrollen' (informatie over militairen) en burgerboeken. In die laatste stonden alleen rijke mensen, vertelt de archivaris. „Nu kun je ook de gewone mensen vinden die niet dat bedrag konden betalen om burger te worden”, zegt Lensen. „Bovendien gaat burgerschap ook over stadsgrenzen, over de stad Steenwijk. Mensen in Zuidveen of Kallenkote waren geen burger, maar die kunnen we nu wel in dit register vinden.”

Volgens historicus Beukema geven deze bronnen inderdaad 'een wat bredere kijk op de bevolkingssamenstelling'. „Vóór de systematiek uit de tijd van Napoleon is de kerkelijke administratie echt een belangrijke overzichtsbron.”

Spoor

Volgens de gemeentearchivaris zijn ook de reisbewegingen van de geregistreerde lidmaten interessant. „Soms staat er vermeld waar iemand vandaan komt, maar helemaal leuk is het als er 'attestatie naar' staat, dan kun je zien waar iemand later heen gereisd is. Mocht je het spoor naar je voorouders bijster zijn, dan kun je alsnog verder zoeken.”

Daarmee is direct de belangrijkste doelgroep voor deze bron genoemd: de stamboomonderzoeker. „Het is natuurlijk net wat mensen willen onderzoeken”, zegt Lensen. „Ik denk dat vooral de stamboomonderzoeker er baat bij heeft. Ook bekende families uit Steenwijk komen er in voor. Ik zag al een paar mensen uit de familie Krop, die mensen kunnen kennen van beeldhouwer Hildo.”

Van zandpad tot snelweg

Hoe dan ook is de gemeentearchivaris trots op de aandacht die de bron heeft opgeleverd. „Het bericht op [Facebook](#) is al ruim zesduizend keer gelezen.”

„Dat is ook mooi voor onze vrijwilligers. Er is vooral één vrijwilligster mee bezig geweest, ongeveer negen maanden lang. Het was een mooie thuiswerkklus, want ook wij moesten thuis werken. Een andere vrijwilliger is bezig met de periode van 1720 tot 1840: dat is interessant omdat het nog net vóór het begin van officiële registratie is. Dat verwachten we binnen enkele maanden te hebben.”

Historicus Beukema ziet dat als een mooie toevoeging. Als je vanaf het heden teruggaat, is er qua bronmateriaal volgens hem 'een goed aangelegde snelweg tot 1795'. „De periode 1645-1720 is nu een mooie verharde weg. Het zandpad daartussen wordt dat met de aanstaande digitalisering ook.”



D Grote Kerk van Steenwijk waar mensen van heinde en verre naartoe kwamen om zich in te schrijven. ©Wilbert Bijzitter